

אתר דעת * לימודים * גיליון 17 * תשפ"א * 2020/21

על שירתה של שושנה אידל בספרה החדש "ציפיה".

ד"ר דינה לוין

לספרי השירה הרבים של הגב' שושנה אידל התוודעתי לפני שנים רבות בהוראת ספרות בחוג לספרות ב"מכללה ירושלים" שם לימדתי את שיריה במסגרת הקורס "שירת נשים דתיות". הסטודנטיות התענגו של שיריה וחלקן אף הגיש עבודה על שיריה.

שיריה של הגב' שושנה מעוגנים בתרבות היהודית וברבדיה השונים והם ארוגים בשפתה הייחודית מלאת חן, הרגש והצליל היהודי.

שיריה חושפים את רחשי הנפש למראה הצבעים ולמשמע הקולות והמוסיקה הסובבים אותה, והם מהולים באהבת האדם והעולם כולו. בכל היא חשה את האור האלוקי שעוטף את הוויתה.

ספרה האחרון "ציפיה" חושף יסודות קבליים המאירים את שיריה בגוון שמימי. העולם הגשמי הסובב אותה כמו: הירח, הרקפת והכוכבים מקבלים משמעות מהאור העליון ומסודות הבריאה. אליהו הנביא מתמזג בברכת הארץ בשדות ובכרמים ומתפלל לזכויות עם ישראל. האור האלוקי מקיף את אורחות חיינו, ושושנה מטיבה לתאר ריטואליים דתיים כמו הדלקת נרות שבת כרגעי חסד של התגלות האור האלוקי. המטאפורות הייחודיות כמו: "נרות בחלונות הנפש", והדימויים המקוריים כמו:

"השבת טרם בין השמשות דמתה לחוט זהב בכרי הדשא, בגבעות", מעניקים לשירתה של שושנה אופי נאצל, קורן מאור עליון. זהו קול נשי אמוני וייחודי בשירה העברית. השירה השקטה והחודרת לנפש הקורא חושפת הגות רוחנית עמוקה המלווה בצניעות ובתום. נבחן את אחד השירים מהספר.

בשעת הדלקת נרות / שושנה אידל

שלֵהבֹת,

רַחֵם־מֶשְׁכֵן

בְּגוֹבֵהוֹ,

מֵאֲצִיל אֶל

הַבְּרִיאָה

נֶאֱצַל

נֶעַם ד',

וַיְדִי נְשִׁים

פּוֹרְשׁוֹת שֶׁבֶת

בְּתוֹךְ מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית,

מֵאֵהִילוֹת שֶׁלִּהְבֶּת עוֹלָה,

מְשִׁיחָה בְּלַחֲשֵׁה

אֶת קוֹל הַנְּשִׁמָּה,

מִמְקוֹם שֶׁנִּבְרָאת הָאוֹרָה,

הַמְקַדֵּשׁ,

אֲבַקְשָׁה, אֲוַדְּךָ.

וְרֵאשֵׁי אֵילָנוֹת

נוֹגְהִים אֶרְצֵי יָמִים,

נֶפֶשׁ טוֹבֶלֶת

שִׁירִין וְרַחֲשִׁין.

הילה של קודש ושלוות הנפש אופפים את השיר הנפלא המתאר את הדלקת הנרות בשעת כניסת השבת. רגעי קדושה אלו נשזרים במעשה הבריאה ובשלהבות המשכן שהואר בן אור המנורה. פרישת ידי הנשים ותפילתן החרישית ברגעי חסד אלו מגביהה את נשמתן לאור האלוקי שמקורו במקדש. את האור הקדוש הזה מבקשת הדוברת. הנשמה מתמזגת עם הבריאה כולה, עם האילנות ועם הנוגה הפרוש על פני כל העולם, בו הנפש נכספת להיטמע. צבעי האש העולים מתוך הנרות מתמזגים עם החריזה של הצליל A ומעצימים את תחושת ההתפעלות וההודיה לנועם ה' בעולם.

זהו שיר חוויתי קסום שמנסה להנציח את רגעי הקדושה של מי שעוזבת את חיי היום יום, ומתחברת לקודש בהדלקת נרות שבת.